

IQ Roma servis, z.s. je znepokojen postojem českých parlamentních stran k novele zákona o veřejném ochránci práv

Průzkumy ukazují, že Romové často diskriminaci chápou jako něco nevyhnutelného, přirozenou součást života, proti které nemá smysl bojovat. Romští klienti IQ Roma servisu se setkávají s diskriminací prakticky denně v různých oblastech života jako je vzdělávání, hledání bydlení a zaměstnání a přístup ke službám. Právě pro složitost jejich životních situací však nemají prostor ani prostředky se bránit proti diskriminaci podáním antidiskriminační žaloby.

Blíží se závěrečné hlasování o novele zákona o veřejném ochránci práv (sněmovní tisk 379), která by měla posílit pravomoci ombudsmanky. **Jak možnost antidiskriminační žaloby ve veřejném zájmu, tak možnost podat návrh na zrušení zákona porušujícího základní lidská práva a svobody či jeho části k Ústavnímu soudu představují důležitý krok v boji proti diskriminaci v České republice.** Oddalování projednávání, ale také pozměňovací návrhy, které výše popsané změny ruší, nebo je mění tak, aby byly bezzubé, nás silně znepokojují.

Podle našeho názoru je problematické, že za mnohými omezujícími návrhy stojí antipatie k současné ombudsmance Anně Šabatové. Problematické návrhy se týkají především zamítnutí rozšíření pravomocí veřejného ochránce nebo schválení jejich minimalistické a proto neefektivní varianty. Tato minimalistická varianta spočívá například v tom, že možnost podat anti-diskriminační žalobu ve veřejném zájmu bude možné až poté, co byly vyčerpány všechny již nyní dostupné prostředky. To nicméně celý proces značně zpomalí a potenciální nápravu diskriminačního jednání ještě více oddálí. Pro oběti diskriminačního jednání se tak obrana stává neefektivní a vidina dlouhého procesu značně demotivující. I proto se domníváme, že takto formulovaná antidiskriminační žaloba ve veřejném zájmu je bezzubá.

Objevily se ale také návrhy na zakotvení možnosti odvolání ochránce pro závažné pochybení Poslaneckou sněmovnou, což dle nás vyplývá především z již zmiňovaných antipatií k osobě ombudsmanky, **nikoliv z faktu, že by jakýmkoliv způsobem nevykonávala svou práci nebo překračovala své pravomoci a kompetence.** Zejména u poslanců koaličních stran je takový postup zarážející. **Koneckonců se vláda ve**

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
fax +420 214 809
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

svém programovém prohlášení zavázala právě k posílení možností obrany proti diskriminaci stejně jako k možnosti podávat návrh na zrušení protiústavního zákona Ústavnímu soudu.

Je třeba zdůraznit, že novela by veřejné ochránkyni práv dala pouze kompetenci podat návrh na zrušení zákona či jeho části k Ústavnímu soudu. **Nejedná se tak o pravomoc k automatickému rušení zákonů, jak je někdy v médiích tvrzeno.** Navíc by se návrhy ombudsmanky mohly týkat pouze působnosti VOP (týkalo by se pouze ochrany základních lidských práv a svobod).

Antidiskriminační žaloba ve veřejném zájmu není v evropském kontextu ničím výjimečným, existuje v 16 evropských zemích. V sousedním Slovensku ji může podávat i nevládní nezisková organizace Poradňa pre občianske a ľudské práva. Navíc v ČR mají možnost podávat žalobu ve veřejném zájmu na ochranu spotřebitelů i různé neziskové organizace. Jak je možné, že právu spotřebitele je dáována větší váha než lidským právům? Je také nutné upozornit na situaci některých skupin obyvatel, které nejsou chráněny ani inspekčními orgány – například nikdo nemá ve své pravomoci kontrolu rovného přístupu ke zdravotní péči nebo k bydlení. V případě České republiky by její uzákonění představovalo důležitý krok směrem k řešení diskriminace jako systémového problému. **Podle průzkumu agentury FOCUS se v České republice setkává s diskriminací přibližně 11% lidí.** Průzkum dále ukazuje, že oběti často diskriminaci chápou jako něco nevyhnutelného, proti čemu nemá smysl bojovat. Právě v tom by antidiskriminační žaloba ve veřejném zájmu mohla výrazně pomoci, ovšem jako první, nikoliv jako poslední možná volba

Prosím Vás tak jménem organizace IQ Roma servis z.s., o podporu původního návrhu novely zákona o veřejném ochránci práv, který obsahuje možnost podat návrh na zrušení zákona k Ústavnímu soudu a možnost antidiskriminační žaloby ve veřejném návrhu. Zároveň apelujeme na nepřijetí pozměňovacích návrhů směřujících k odvolatelnosti ombudsmána/ombudsmanky.

Za IQ Roma servis z.s.

ředitelka Katarína Klamková

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
fax +420 214 809
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

